

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 11

Lýsingarprísur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardag 18. mars 1950

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,50 + porto um fjórðingsárið

24 árg.

Á SUÐURLANDIÐ

Mong eru skipini farin, og mong liggja fyri at fari hina gomlu leiðina á Suðurlandið.

Ikki hevur verið frætt frá nøkrum fiskiskapi til muns á Suðurlandinum enn. Lítill man fiskurin hava verið, og hetta vánaliga veðrið hevur tarnað nógv fyri ikki at siga gjørt tað heilt ómøguligt at roynt.

Fiskiskapurin á Suðurlandinum hevur roynt ógviliga ójavnur ár um ár, og mangan — serliga fyri kriggið — var lønin fyri strevið lítill ella næstan eingin, hóast menn sliu seg frá heilsuni fyri at fáa fisk, men hevði fiskur fingist nú, so sá óðrvisi út, tí nú fæst kortini nakað fyri hann.

Ílla hevur gingist monnum at fingið avrokning, og ongatið verri enn fyri síðsta ár. Hevði landsstýrið fingið í lag at sett í gildi lógina um kontanta rindan av minstulønini, so kundu menn kent seg meira tryggja, nú teir leggja frá landi; men einki tyktist at rokjast fyri, at henda lóg verður sett í gildi í bræði.

Lönjavnargrunnurin hevur verið mangum fiskimanni hentur, tað vilja sjálvt teir, ið at byrja við skýrdu hann við eykanøvnum, viðganga í dag. Men lönjavnargrunnurin hevur vist seg ikki at verið nóg mikið, tí hann kann ikki rinda fiskimonnum minstulønina, fyrr enn reiðarin er liðugur at gera roknskapin upp, og tað tyktist at taka langa tíð hjá teim flestu.

Nú er longu liðið so væl út á várið, at um ikki skipini skjótt fara at raka við fisk á Suðurlandinum, og um ikki veðrið verður at batna, so kann ikki roknað við stórum fiskiskapi yvirhøvur í vár. Hetta vil verða stórt spell og skaði fyri landið, so illa sum fiskiflót okkara flýtur fíggjarliga; men ein trygd er tað kortini fyri fiskimannin at vita sær, at hann hevur fingið eina minstuløn tryggjaða, um illa skal vilja til. Eftir er nú bara at skipa so fyrri, at hann fær hana rindaða kontant, so sum hann eftir lögtingssamtykt hevur rætt til.

Vit ynskja fiskimonnum góða ferð, og at teir allir samlir megu koma aftur við góðari veiðu — og góðari heilsu.

Ógyldug stjórnarval...

Síðst í februar fann onkur limur av Havnar arbeidsmanna-felag útav, at stjórnarvalið, ið farið var fram í desember — 2 mánaðar framanundan — var ógildugt, tí onkur hevði greitt atkvøðu, ið eftir felagsamtykt ikki átti at greiða atkvøðu. 3-mannanevnd varð sett at kanna klaguna, og kom hon til tað úrslit, at valið átti at fara fram av nýggjum, og tað hóast formaður og nevnd vóru vald við einum meirluta, ið ikki kundi vikast av teim fáu stemmum, ið óráttvist vóru avgivnar. Varð nevnd vald av nýggjum hin 11. mars. Her hendi tað lögna, at formaður og helvtin av nevndini fullu, og sær sostatt út til, at ikki var so umráðandi at fáa valið gjørt gildugt, sum tað var

at fáa aðrar menn valdar.

Men nú aftaná tykjust menn at stúrsa við; mangur spyr: Kann tað vera rætt at gera eitt val ógildugt meir enn tveir mánaðar eftir at stjórnin hevur tikið við? Aðrir siga: Kann nýggj nevnd verða vald, uttan at ein slikur valfundur verður lýstur minst 14 dagar frammundan?

Óg onkur spyr okkum nakað soleiðis: Sigur borgarlig lóg ikki, at allir limir í einum arbeidsmannafelag hava sama rætt, tá teir hava somu skyldur sum hinir limirnir? Alt tyktist at bera at tí eina bórdinum: Menn yvirhøvur ivast í, um henda nývalda felagsnevndin man vera tann, ið av røttum eigur at sita.

Vit eru ikki fírir fyri at svara uppá hesar ymsu spurningar; men vit ivast ikki í, at henda nývalda nevndin er farin undir at kanna teir.

Hesir vóru valdir felagsstjórn Havnar arbeidsmannafelags 11. mars: Poul Johs. Hansen, formaður, Martin Kúrberg, Gunnar Hansen, Anton Kragsten og Mortan Mørk. Teir triggir fyrstnevndu eru allir nývaldir, og teir eru antin vogneigarar ella bilstýrarar.

nýgnaða stykkið hjá V. P.? Er tað býráðið?

Ja, »mangt er undarligt, so segði abbi«, sum skaldið segði á sinni. Tjóðveldisflokkurin kom sær so reystmannsligur upp í føroyskan politikk, hann skuldi innføra reinføra blaðskrivning, og hann skuldi rudda upp innanfyri ta almennu administrasjonina, og fáa alt aftur á beint, beina hurtur allar, ið gingu síni egnu órindi fram fyri landsins og fólksins.

Hvussu er farið við blaðskrivning teirra, er almanna-kunnugt.

Ein mann fingur teir í Býráðið síðsta val. Hann skuldi gera reint bord í teknisku nevndini, tá hann hevði sitið har eitt ár, og valdi so — sum tað sær út — einsamallur nevndarformann. Hetta man so vera fyrsta bragðið, Hanus við Høgadalsá saman við sínum formanni, N. J. Arge, hevur gjørt aftaná formannsskiftið.

Okkum lysti at frætt, hvussu nógvir av limunum í teirri teknisku nevndini vóru kunnugir við, hvussu málið lá fyri, tann dagin tað varð lagt fram á borðið í býarstýri okkara og samtykt har.

Hvat veit býráðið?

Síðsta týskvöld var til avgerðar í Tórshavnar býráð eitt heldur merkiligt mál. Málið var framlagt av teirri teknisku nevndini, og tað galt at keypa nakrar metrar av havanum hjá Vilmund Poulsen fyri at breikka vegin niðanfyrir Búnaðarráðið. Har varð samtykt at keypa hetta ökið fyri 28 kr. m.² síðani varð samtykt at selja burtur av vegnum til harra Vilmund Poulsen (men væl at merkja eitt sindur longur uppi men kortini framvið eingindómi hansara) 55 m.² fyri 7 kr. meturin. Og hetta varð samtykt, hóast einki skriv lá frá V. P. — einans eftir munnligum ynski, varð sagt.

Heldur lógið sær hetta út!

Allir 5 limirnir í teirri teknisku nevndini vóru fyri hesi sølu og hesum keypi; men hinir býráðslimirnir (3) vóru ímóti.

Vit fóru okkum ein dagin niðan tann vegin. Og hvat søu

vit tá? Jú, hetta ökið, ið býráðið samtykti síðsta týskvöld at keypa var longu tikið, og garðurin settur upp fyri aftur havan; men var hetta alt, so skuldu vit ikki lagt í at funnist stórvegis at tí; men tað ökið, sum býráðið samtykti at selja annað kvöldið fyri, var longu gylt inni við sementgarði saman við havanum hjá V. P. — og í kavanum, sum lá hesar dagar, var ikki arbeitt!

Hetta tyktist okkum enn loynari!

Nú er fyrst at spyrja: Vitstu býráðslimirnir av hesum, tá teir síðsta týskvöld sótu og viðgjördu málið? Ella vitstu teir tað ikki, burtursæð frá leiðsluni í teknisku nevndini? Vitstu teir tað, hví sótu teir so har og spældu komediu fyri sær sjálvum og øllum borgarunum?

Enn er ein spurningur at seta fram: Hvør hevur galdið arbeiðið við at stoypa garðin um hetta

Munur er á

Á Tvøroyri koyra arbeidararnir vognmenninar út, í Tórshavn seta teir at ráða yvir sær.

Frakland og Týskland

de Gaulle segði hósdagin, at hann tók undir við týska ríkis-kanslara Adenauer, tá hann vildi arbeiða fyri eini semju millum Frakland og Týskland. Hann helt, at einans okkum eitt gott samarbeiði kundu hesi bæði lond koma sær aftur á fótur, og tey vildu verða sterk, um tey stóðu saman. Rínið hevði higartil verið mark millum londini, og hon heði eisini verið mark fyri vinskapi. Nú átti at verða so skipað fyri, at Rínið gjørdist eitt bindilið millum Fraklands og Týsklands.